

Joutsan kunnan tarkastuslautakunnan talouden ja hallinnon arviointikertomus vuodesta 2023

1. Tarkastuslautakunta

Joutsan valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan toimikautensa vastaavien vuosien 2017–2021 sekä 2021–2024 ajaksi talouden ja hallinnon tarkastuksen järjestämistä varten

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa ja siihen perustuen Joutsan kunnan hallintosäännössä. Lautakunta valmistelee hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuustolle. Sen erityisenä tehtävänä on arvioida vuosittain, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä arvioida myös sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointiin liittyvät havainnot esitetään tässä valtuustolle laadittavassa arviointikertomuksessa.

Lautakunnan tehtävänä on valvoa säädetyllä tavalla luottamushenkilöiden, kunnanjohtajan, kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijän sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitusten perusteella laadittu sidonnaisuusrekisteri valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusrekisteri on laadittu uusien luottamushenkilöiden aloitettua tehtävissään ja sitä on täydennetty viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden ilmoitusten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta voi kiinnittää huomiota myös muihin tarpeellisiksi katsomiinsa asioihin. Lauta-kunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä ja toteutumista. Lisäksi lautakunta on tiiviissä yhteistyössä tilintarkastajan kanssa ja seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista.

2. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja toiminta vuonna 2023

Peltoniemi Eero, puheenjohtaja	Leskinen Markku, varajäsen
Järvinen Juha, varapuheenjohtaja	Mäkinen Pirjo, varajäsen
Hännikäinen Timo, jäsen	Avikainen Ansa, varajäsen
Kallioinen Marja, jäsen	Kallioinen Matti, varajäsen
Nieminen Anna-Maija, jäsen	Holla Taisto, varajäsen
Temisevä Liisa, jäsen	Teräväinen Virva, varajäsen

Tarkastuslautakunta on toiminut vuonna 2023 pääosin toimikautensa alussa päättämänsä toimintasuunnitelman mukaisesti. Lautakunnan valmistelijana ja

esittelijänä muista lautakunnista poiketen toimii puheenjohtaja. Lautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana yhteensä yhdeksän kertaa, joista kuusi kokousta oli kevätkaudella ja syyskaudella kolme.

Vuoden 2023 kokouksissa tilintarkastajaa on kuultu kolme kertaa. Tilintarkastajan suorittamat tarkastukset ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Tilintarkastajan lisäksi lautakunta on kuullut kokouksissaan vuoden 2023 aikana henkilöstöasiantuntijaa, hyvinvointikoordinaattoria, kirjasto- ja kulttuuritoimen päällikköä, teknistä johtajaa ja rakennustarkastajaa sekä kunnanjohtajaa ja talous- ja hallintojohtajaa.

Arviointikertomuksen laadinnassa esteellisiä ovat olleet puheenjohtaja Eero Peltoniemi kulttuuritoimen, Marja Kallioinen kulttuuritoimen ja Anna-Maija Nieminen Puulan seutuopiston asioiden osalta.

3. Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätös vuodelta 2023 on 204 272 euroa ylijäämäinen. Hyvinvointi- ja sivistystoimen määrärahat alittuivat 194 649 eurolla kun taas teknisen toimen kustannukset olivat 173 314 euroa arvioitua suuremmat. Kunnan lainat olivat 4408 euroa asukasta kohden, mikä on 58 euroa edellistä vuotta enemmän. Vuosikate oli 1 584 570 euroa.

Konsernin yhtiöt ovat kukin tehneet positiivisen tuloksen.

Kunnan taloudellinen tulos on hieman parempi kuin oli arvioitu. Sekä viranhaltijat ja henkilökunta että luottamuselimet ovat hoitaneet taloutta vastuullisesti.

4. Henkilöstö

Kunnan voimavarat koostuvat paitsi talousarvion määrittämistä euroina ilmaistavista talousluvuista, myös henkilöstöstä, sen määrästä ja osaamisesta.

Henkilöstön määrä oli vuoden 2023 lopussa 188 henkilöä. Määrän vaikutti se, että vuoden 2023 alussa noin kolmannes siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueen työntekijöiksi. Vuonna 2022 työntekijöistä oli naisia 84 % kun vuoden 2023 lopussa heitä oli 74 % eli sukupuolijakauma on tasoittunut.

Työsuhteiden kestot osoittavat kunnan onnistuneen hoitamaan henkilöstöään hyvin. Siihen on vaikuttanut myönteinen suhtautuminen kouluttautumiseen sekä oppisopimuskoulutukseen. Vuonna 2023 suoritettiin työhyvinvointikysely, jonka perusteella arvioidaan henkilöstön omaa osaamistaan ja esihenkilöiden tuen määrää ja laatua. Kyselyyn vastasi jostain syystä vain 66 työntekijää (42 %). Työhyvinvointikysely tehdään kunnassa joka vuosi.

Kunta on tukenut henkilökuntansa hyvinvointia muun muassa myöntämällä ePassi-etua, jota voidaan käyttää useiden hyvinvointia lisäävien palveluiden hankintaan, kuten kulttuuriin, hyvinvointiin ja liikuntaan.

Sisäistä viestintää on parannettu erityisesti intran kehittämisellä, johon on koottu ohjeistukset ja perehdytykseen liittyvät materiaalit sekä tiedotteet. Intrasta löytyy myös henkilöstön lomakkeet, joilla voi tehdä esimerkiksi ilmoituksen työsuojelulle tai ilmoittaa havaituista väärinkäytöksistä eli whistleblowing-ilmoituskanava.

Viestintäsuunnittelijan tehtävän perustaminen ja henkilön valitseminen siihen on yksi viime aikojen hyvistä päätöksistä ja sillä on todennäköisesti vain positiivisia vaikutuksia kunnalle yleensä, kunnan työntekijöille, luottamushenkilöille ja kuntalaisille. Kunnan ulkoinen viestintä on tätä myöden tehostunut. Monipuolisen viestinnän merkitys nyky maailmassa on mitä keskeisin. Myös määräaikaisen kulttuurisuunnittelijan palkkaaminen on tuonut tukea useiden järjestöjen ja yhteisöjen toimintaan. Maahanmuuttotyö on noussut Joutsan kunnassa aiempaan merkittävämpään rooliin. Maahanmuuttotyön koordinaattori aloitti työnsä määrä- ja osa-aikaisena joulukuussa.

Ravintohuolto siirtyi tekniseltä osastolta sivistystoimelle vuoden 2023 alusta. Suoritteiden määrät kasvoivat, koska 2023 alusta myös valmistavan opetuksen oppilaat kuuluivat ruokailijavahvuuteen. Tarkasta ja osaavasta talouden seurannasta johtuen, ateria hinta jäi alle suunnitellun. Asiointiliikenne jatkui suunnitellusti ja kunta osallistui linja-autovuoron Joutsa -Jyväskylä - Joutsa kuluihin. Joukkoliikenteen kulut alittuivat edelliseen vuoteen ja talousarvioon verrattuna.

Eläkkeelle jääntien kautta organisaatiota muokataan tuloksellisemmaksi, joskin pitkän kokemuspohjan omaavien lähtö tulee haittamaan organisaation kehitystä lyhyellä aikavälillä. Varhaiskasvatuksen päällikön eläkkeelle jäänti ja rekrytointi haasteet virkaan ei juurikaan vaikuttanut varhaiskasvatuksen perustoiminnan jatkumiseen hyvällä tavalla.

Sairastavuus henkilöstön keskuudessa on ollut vähäistä. Kaksi selkeästi suurinta sairaspöissaolon syytä koko organisaatiossa ovat tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä mielenterveydensairaudet.

5. Kunnan hallinto ja sen toimivuus

Kunnanhallituksen toiminnasta voi todeta, että aina ei olla onnistuttu valmisteluissa ja niissä on syytä olla huolellisempi. Yhtenä esimerkkinä vuodelta 2023 voisi mainita Talouskeskuksen kiinteistökauppaan liittyvät asiat.

Useat oikaisuvaatimukset ja hallinto-oikeuden päätökset ovat tulleet hylättyinä takaisin.

Taloustavoitteet on saavutettu hyvin vaikeista lähtökohdista huolimatta, ja elinkeinotavoitteetkin pääosin. Tuottavuutta on saatu merkittävästi parannettua mm. laajoilla ICT-uudistuksilla, nopeammilla yhteyksillä sekä tiettyjen toimintojen ulkoistuksilla. Tehtävät toteutetaan lähtökohtaisesti omana työnä, mutta tiettyjä tehtäviä toimialan sisällä voidaan toteuttaa ostopalveluina.

Talousarvion toteutumista on seurattu aktiivisesti ja kunnanhallitukselle toimitettavat osavuosikatsaukset on toteutettu entistä informatiivisemmin. Tuottavuutta työntekijätasolla ei tosin julkisella sektorilla juuri mitata.

Yleishallinto on ollut hyvin kiireinen vuonna 2023. Kauaskantoinen tehtävä kunnan hallinnolle oli valmistella työllisyysalueen perustamista.

6. Tarkastuslautakunnan havaintoja ja arvioita vuodesta 2023

6.1. Kehittämisyksikkö ja elinkeinotoimi

Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa ja sen ensimmäisessä kappaleessa todetaan, että kunnan elinvoimatyö on tullut yhdeksi kunnan tärkeimmäksi toimialaksi. Kunnassa toimivan Elinvoimapöydän yksi päätehtävistä on pohtia uusia elinkeinotoiminnan kasvun mahdollisuuksia ja pohtia laaja-alaisesti elinvoiman menestystekijöitä. Edellisellä viitattaneen moniin tekijöihin, jotka luovat elinvoimaa ja vetovoimaa kuntaan, ei yksin elinkeinotoimeen. Talousarviossa todetaan, että elinkeinotoimessa toimitaan kuntastrategian pohjalta ja edistetään strategisten päämäärien toteutumista. Kunnan rooli elinkeinotoiminnassa on mahdollistava. Toimintavuonna elinkeinotoimen toimeenpanevan henkilöstön resurssit ovat olleet vähäiset.

Elinvoiman keskiöön on nostettu strategiassa Asiakaslähtöinen toimintatapa yritysyhteistyöhön, Monipuoliset asiantuntevat neuvontapalvelut yrittäjille, Kiinteistökehitys yritystoimintaan, Kuntamarkkinointi ja tunnettavuus ja Vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyys sekä työllisyysasteen nostaminen.

Tilinpäätöskertomuksen mukaan Kehittämisyksikön määrärahasta on käytetty 67,7 %, ja tavoitteet on pääosin toteutettu. Elinvoimapöytä ei ole toiminut koko vuotta aktiivisesti. Pöydässä käsitellyistä elinkeino- ja yrittäjyysasioista ja kuntalaisten osallistumisesta sekä kylien kehittämisestä ei ole löydettävissä toimenpidekirjauksia.

Strategiassa elinvoiman painopistealueiden tavoitteena on ensimmäisenä Asiakaslähtöinen toimintatapa yritysysteistyöhön, jossa mittarina on yrittäjähdistykseltä saatu palaute ja kyselytutkimukset. Pöytäkirjojen ja tilinpäätöskertomuksen mukaan palautetta on saatu yrittäjähdistykseltä yrittäjällässä ja viestinnän eri keinoin. Kyselytutkimuksesta ei löydy tulostietoa. Laadullisessa painopistealueessa on tavoitteena yrittäjien kokema elinkeinopoliittinen tila paikallisesti, jossa mittarina on kuntabarometri ja toimenpiteenä analysointi yhdessä yrittäjäjärjestöjen kanssa. Kuntabarometri toteutetaan joka toinen vuosi, viimeksi vuonna 2022. Vuoden aikana elinkeinotoimi oli mukana viestinnässä yrittäjähdistysten ja eri sidosryhmien välillä, mutta yrittäjäjärjestöjen kanssa käydystä analysoinnista ei löydy tulostietoa.

Toisena tavoitteena on Monipuoliset asiantuntevat neuvontapalvelut yrittäjille, jossa mittarina on palveluiden saavutettavuus ja kattavuus. Edellisen vuoden tapaan Joutsan alueen mahdollisuuksia yrittäjille tuotiin esille aluetta esittelevällä videolla ja yrittäjyyden toimintaedellytyksiä tuettiin sekä paikallisten yritysten laajaa palveluvalikoimaa on toteutettu lähialueiden asukkaille suunnatulla ”Kaikki palvelut Joutsasta” -teemaisella kampanjalla.

Kolmantena tavoitteena on Kiinteistökehitys yritystoimintaan, jossa mittarina ovat Oravakiven alueen toiminta ja muut yritysikiinteistöt. Tavoitteen toteutuksesta ei ole selkeitä konkreettisia kirjauksia. Oravakiven alueen kehittäminen on ollut esillä hallituksessa. Tavoitteita tukevia kirjauksia ovat aikaisempien vuosien tapaan toteutetut yritysten sijoittumis- ja kehittämisneuvottelut ja dronekuvaus tonttimarkkinoinnin tueksi sekä viestinnän erilaiset keinot. Elinvoimatyötä on tehty myös yhteistyösopimusten avulla. Alueen kehittymisedellytyksiä on pidetty yllä.

Neljäntenä tavoitteena on Kuntamarkkinointi ja tunnettavuus, jossa mittareina ovat Joutsan brändin tunnettavuuskyselyt ja hakukone-tilastot. Tavoitetta on toteutettu ja jatkettu toimenpiteillä edellisen vuoden tapaan sekä uutena toimenpiteenä Instagram-tarinoilla.

Kunnan tunnettavuuden nostaminen ja palveluiden monipuolisesti esiin tuominen vahvistavat Joutsan kehittymistä. Tunnettavuuskyselystä ja hakukone-tilastojen tuloksista ei löydy tulostietoa. Tuloksia on analysoitava ja arvioitava toimenpiteiden vaikuttavuutta jatkoa ajatellen.

Viidentenä tavoitteena on Vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyys, jossa mittarina on kyselytutkimus. Vapaa-ajan asukastoimikunta on kokoontunut 31.7.2023, mutta tästä eikä kyselytutkimuksesta löydy palautetietoja. Hyväksytyssä tasa-arvosuunnitelmassa on huomioitu toiminnallisen tasa-arvon kohderyhmänä myös vapaa-ajan asukkaat, ja olisi hyvä tietää kunnan palveluiden toteutuminen tutkimuksesta yhdenvertaisuuden näkökulmasta myös heidän osaltansa.

Kuudentena tavoitteena on työllisyysasteen nostaminen, jossa mittariksi on kirjattu työllisyystilastot. Toiminnallisena painopisteenä on ollut työllisyysasteen kohentaminen, jossa mittarina on työttömyysprosentti ja toimenpiteenä työllisyistyöryhmä ja elinkeinohankkeet. Tilinpäätöksessä todetaan työttömyysasteen olleen koko vuoden ajan yli 10 %.

Tilastokeskuksen mukaan työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta on ollut vuoden alussa 13,7 % ja vuoden lopussa 14,4 %. Lukumääräisesti työttömiä oli vuoden lopussa 237, joista 117 oli yli 50-vuotiaita ja 101 oli 25–49-vuotiaita sekä nuoria 15–24-vuotiaita työttömiä oli 19.

Yhteenvedon voidaan todeta, että viime vuosi on ollut muutosten aikaa monella tapaa. Esimerkiksi Keski-Suomen työllisyysalueiden valmisteluhanke ja siihen liittyvä yhteistoimintasopimus sekä järjestämissuunnitelma, samoin muut hankkeet ovat vieneet merkittävästi elinkeinotoimen aikaa. Tämä on ollut varautumista tulevaisuuteen. Lisäksi voi todeta, että toimeenpanosta vastaavan henkilöstön toimenkuvat sekä resurssit eivät ole tukeneet riittävästi strategian toteuttamista. Elinkeinokoordinaattori on ollut opintovapaalla. Elinvoimapöytä ei ole toiminut koko vuotta aktiivisesti. Edellisistä huolimatta, tarkastuslautakunta toteaa, että tarkastuslautakunnan vuonna 2022 tehdyt havainnot eivät ole riittävästi johtaneet puutteiden korjaamiseen.

Työllisyysalueiden valmistelu etenee vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2023 aikana laadittiin työllisyysalueiden järjestämissuunnitelma. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen järjestämissuunnitelmassa kuvataan kunnissa tehtävän elinvoimatyön luonnetta ja uudistuksessa sekä suunnittelussa huomioon otettavia asioita kunnianhimoisesti.

Työllisyydenhoidon strategia ja tavoitteet perustuvat järjestämissuunnitelman mukaan kaikkien kuntien elinvoimaohjelmiin tai muihin strategisiin asiakirjoihin. Tarkastuslautakunta toteaa ennakoivasti, että uudistuksen myötä työllisyyden hoidon vastuisiin ja asiakkaiden peruspalveluiden saavutettavuuteen ja toimivuuteen sekä monipuolisuuteen on varauduttava riittävin resurssein kiinteän palvelupisteen puuttuessa.

Strategiassa, Joutsan elinvoima – Joutsasta avautuu Keski-Suomi, on mainittu Joutsassa oleva kansallispuisto. Tilinpäätöksessä mainitaan Kansallispuistotyöryhmän loppuraportti. On tärkeää, että jatkossa Leivonmäen kansallispuiston parempi hyödyntäminen -työryhmän toiminnan lakattua elinvoimapöydässä käsitellään kunnan ja kansallispuiston kehittämiseen liittyviä ideoita.

Laki Leivonmäen kansallispuistosta astui voimaan 1.3.2003 ja avajaisia vietettiin 24.5.2003, mutta nykyisen kansallispuistoalueen suojelun vaiheet alkavat useiden kymmenien vuosien takaa. Vuosi-kymmeniä kestäneestä puolesta ja vastaan -asettelusta on päästy siihen, että Leivonmäen kansallispuisto on Joutsan strategiassa. Elinvoiman edistämisen kannalta ei

ole nyt tavoitteita kirjattu kansallispuiston hyödyntämiseksi strategian tasolla. Kansallispuisto on kuitenkin erityisyyttä kunnassa, ja sitä tulisi hyödyntää. Kansallispuiston ja alueen kehittäminen olisi tulevaisuuden rakentamista. Uusiutuminen ja mahdollisuuksien etsiminen ja niihin tarttuminen on tärkeää.

6.2. Sivistys- ja hyvinvointitoimi

Ennaltaehkäisevä toiminta on painopisteenä vapaa-ajantoimen kaikissa suunnitelmissa. Sen toimivuus ja vaikuttavuus on mitattavissa runsaina harrastajamäärissä ja liikuntapaikkojen käytöstä. Liikettä niveliin ryhmät toimivat ja ohjatut opetukset ovat suosittuja. Nuorisotyössä uutena hankkeena ja työmuotona on käynnistetty koulunuorisotyö, jonka tavoitteena on lisätä nuorten hyvin-voinnin edistämistä. Hyvinvointikoordinaattorin työ alkoi 1.1.2023 ja Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023–2025 hyväksyttiin Joutsan valtuuston kokouksessa 18.12.2023. Joutsa Nuorisovaltuusto valittiin ja sen jäsenet tekevät työtä nuorten vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi eri lautakunnissa ja kunnan valtuustossa. Etsivän nuorisotyön hanke sai jatkorahoituksen Aluehallintovirastosta.

Hyvinvointipainotteisuus näkyy vuonna 2023 kaikilla sektoreilla, kun perusturva siirtyi kunnalta hyvinvointialueen hoidettavaksi. Hyvinvoinnin koordinointi on päässyt hyvin alkuun hyvinvointikoordinaattorin tehtävän perustamisen myötä.

6.2.1. Koulutoimi

Kouluterveyskyselyt antavat hyvän kuvan Joutsan nuorisosta. Kyselyjen tärkeys korostuu entisestään. Kouluterveyskyselystä huolta herättää huumeiden saatavuus Joutsassa.

Vähäinen vuosittainen syntyvyys tuo jatkossa suuria haasteita varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Haasteisiin on jo monella tavoin vastattukin. Toisaalta pienet ikäluokat tuovat maltillisen kokoiset opetusryhmät peruskoulussa ja lukiossa. Opetus on resursoitu hyvin ja opetustilat ovat riittävät.

Valmistava opetus on ollut yksi maahanmuuton mukanaan tuoma lisä kunnan opetustoimeen ja on osaltaan vaikuttanut myös perusopetukseen. Opetuksen piirissä on ollut yli 50 lasta ja nuorta. Valmistavalla opetuksella on pystytty parantamaan valmiuksia osallistua perusopintoihin ja toisen asteen opiskeluun.

Lukio-opetuksen jatkon turvaamiseen Joutsassa on panostettu ja on enemmän kuin toivottavaa, että se tuo tulosta nykyisessä lukioiden kilpailutilanteessa. Lukion säilyminen takaa laadukkaan opetuksen myös yläkoulussa.

Koulutus, toimintaohjeiden ja -mallien noudattaminen, asiakaspalveluajat, opetusryhmien koko, erityisen tuen resurssit. Vaikuttavuutta voidaan tällä hetkellä parhaiten mitata asiakasmäärillä ja järjestetyillä tapahtumilla (kirjasto, kansalaisopisto).

Joutsalaisten lasten hyvinvointiin vaikuttaa yhdessä kunnan hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan alaiset toimijat sekä uuden Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulla olevat lähinnä sosiaalitoimen järjestämät palvelut.

Keski-Suomen kuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajien työryhmä on koonnut yhteen tietoja, miten lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen on kehittynyt Keski-Suomen kunnissa ja miten kunnat ovat näiden palveluiden järjestämisestä saaneet rahoitusta.

Keski-Suomi liikkuu 2030-agendaa toteutetaan kuntien ja hyvinvointialueen toimenpiteillä. Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveysterveystoimet siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi 1.1.2023 alkaen, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Keski-Suomen tarkastuslautakuntien yhteinen arviointi ja johtopäätös lasten ja nuorten liikkumisen edistämisestä on, että "kuntien toimenpiteet ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan vahvistumiseen. Liikkumisen edistäminen on merkittävää ennaltaehkäisevää toimintaa, joka vaikuttaa myös hyvinvointialueen palvelutarpeeseen." Joutsan HYTE-rahoitusosuus vuonna 2023 oli 12,50–20,90 euroa asukasta kohden, ja se on kasvanut edellisestä vuodesta. Rahoitusosuu-teen vaikuttavia indikaattoreita on useita, ja niihin sekä raportointiin kannattaa panostaa.

6.2.2. Kulttuuri

Kulttuurisuunnittelijan määräaikaisella tehtävällä on pystytty lisäämään tapahtumia ja tukea toimijoille.

6.2.3. Seutuopisto

Puulan seutuopiston vuosi oli työntäyteinen, jonka mahdollisti monipuolinen kurssitarjonta ja sitoutuneet opettajat ja opiskelijat. Kursseista osa järjestettiin etäopiskeluna. Joutsan kunta tilasi 3600 opetustuntia, joista toteutui 2854 lisättyinä myyntipalvelukurssit 428 kpl. Osallistujat olivat eri-ikäisiä ja opetuspaikat eri puolella kuntaa antoi mahdollisuuden hyödyntää kurssitarjontaa. Toteutumisprosentit ylittyivät kaikissa Hyvinvoiva kuntalainen kursseissa, josta voimme päätellä tarvetta olevan edelleen samansuuntaiselle toiminnalle.

Seitsemän kansalaisopiston yhteinen laatu- ja kehittämishanke alkoi keväällä ja Osaava opisto III-jatkui. Taiteen perusopetus on mallikasta ja vapaalle sivistystyölle on tarve meitä kohdanneen korona ajan jälkeen. Kädentaitojen ja taideaineiden innostunut vastaanotto on jatkanut suosiotaan.

Puulan seutuopiston rehtorin tiuha vaihtuminen viime aikoina ei liene vaikuttanut kovin suuresti opiston toimintaan, mutta lienee aiheellista pohtia, mikä on aiheuttanut kyseisen vaihtuvuuden.

6.2.4. Kirjasto

Kirjaston palveluaikoja supistettiin ja Rutalahdessa syksyllä alkanut Jyväskylän kirjastoauton käynnit loppuvat 2024 vuoden alkupuolella. Omatoimikirjaston käyttö Pääkirjasto 4002 h ja Leivonmäen lähikirjasto 3755 h.

Koululaisille on tarjottu edelleen Vinkkaus palvelua, jolla edistetään lukuharrastusta, on toiminut, vaikkakin suppeampana, johtuen resurssipulasta yhden kirjastonhoitajan irtisanouduttuaan työtehtävistään, palkattiin uusi kirjastonhoitaja. Lukutunnit, joita tarjottiin lapsille eivät jatkuneet. Digitutortoiminta on jatkunut pääkirjastossa, ja sitä kehitetään edelleen. Toteutuneiden lukujen mukaan kirjastotoimintamme on hyvin kattavaa ja taloudellista. Kulttuurin ja taiteen edistäminen näillä voimavaroilla on onnistunutta.

Vuoden aikana on noussut huoli digitaitojen lisääntyneestä puutteesta. Valtuustoaloite tehtiin ja se on käsitelty asianmukaisesti. Keinot, kuinka tämä toteutetaan ovat käynnissä. Kirjasto on tarjonnut digitutoreiden avulla opetusta, mutta tutoreista on puutetta.

Valtakunnallinen e-kirjastoon liittyminen oli esillä lautakunnassa vuonna 2023, käynnistyy vuoden 2024 aikana.

6.2.5. Kino

Joutsan Kinon oli kuluneen vuoden aikana vilkasta ja uutena toteutettiin Mäntyharjun Kinon kanssa Ilokuvafestivaali. Tavoitteena oli nostaa kävijä- ja näytösten määriä. Se myös onnistui, verrattuna edelliseen vuoteen.

Koulukino näytännöt toteutuivat suunnitelman mukaan. Tiedottamiseen panostettiin ja etsittiin eri kanavia, kuten K-Supermarketin tilassa, ja maksuttomilla tapahtumilla. Tarpeelliseksi muodostunut eri katsojaryhmiä kiinnostavat elokuvat ja ohjaajavierailut olivat myös onnistuneita seurannan mukaan. Talouden seuranta on onnistunutta ja se luo pohjan kunnan tukemalle toiminnalle.

6.3. Tekninen toimi

Joutsan kunnan teknisen- ja ympäristöosaston talousarvio sisältää hallinnon, kaavoituksen, kadunpidon, yksityistieavustusten, puistojen ja yleisten alueiden, ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan, väestönsuojelun, laitoshuollon, kiinteistöhuollon, liikunta-alueiden, kunnan jätehuollon, maa- ja metsätilojen sekä kiinteistöjen kustannukset ja ylläpitomenot. Lisäksi osaston kustannuksiin luetaan kunnan eläkemaksuvelvoitteet edellä mainituilta kustannuspaikoilta.

Strategiassa valituilla painopistealueilla on parhaiten tavoitteet saavutettu muun muassa kaavoitusprosesseihin ja keskustan alueen kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä. Vuoden alussa tehtiin tärkeä päätös kaavoitusjaoston perustamisesta kuntaan.

Kirkonkylän osayleiskaava hyväksyttiin keväällä useiden viranomaislausuntokäsittelyiden ja kaavan uudelleen nähtävänä olojen jälkeen. Joutsan kunnalle myönnettiin keskusta-alueen kehittämishankkeeseen rahoitusta ja kehittämisen suunnittelun hankinnan toimittajasta tehtiin päätös vuoden lopussa. Samoin vuoden lopussa hyväksyttiin päätös Joutsan kunnan metsäsuunnitelmasta vuosille 2023–2033.

Taloudelliseksi ratkaisuksi on osoittautunut hoitaa ympäristönsuojelu yhdessä Luhangan kunnan kanssa. Joutsan kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman (2010) päivitys laadittiin konsulttityönä. Rutapohjan kanavan säännöstelypadon korvaaminen pohjapadolla on merkittävä parannus luonnonsuojelun kannalta.

Selvitys Joutsan kunnan jätehuollossa tarvittavista toimenpiteistä ja niiden vaatimista resursseista -selvitys toteutettiin muuttuneen jätelain antamien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Keskustelua ja toimenpiteitä on tehty jatkotoimista. Sekä selvityksen pohjalta että lain vaatimuksien toteuttamiseksi tulee jatkotoimissa harkita henkilöresurssien eri tavalla kohdentamista teknisellä osastolla. Leivonmäellä muovin keräyspiste oli kauan odotettu

parannus. Kunnan ylläpitämien hyötyjätepisteiden ylläpidosta ja kehittämisestä huolimatta löytyy silti maastosta jätteitä, jotka eivät sinne kuulu.

Kiinteistöveroprojekti oli kannattava, ja selvitys on aiemmin saatettu päätökseen. Asia on puhututtanut edelleen, ja asian nostamista uudelleen esille on harkittava. Kunnan-hallitus ja valtuusto hyväksyivät teknisen lautakunnan esityksen Perttulanojan luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta, ja asia on jatkokäsittelyssä. Tällä hetkellä Perttulanojan luonnonsuojelualue on säilynyt hyväksytyssä kaavassa.

Monia tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä on jatkettu. Teknisen toimen vuotuinen budjetti on Joutsan kunnassa huomattava. Taloudellisesti toteutumassa on muutama huomattava poikkeama. Näin talouden yleisessä taantumassa kuluja on syytä tarkastella edelleen herkemmin.

7. Johtopäätöksiä ja muita huomioita

Jotta tilinpäätöksen teksti olisi myös ei-ammattilaiselle lukijalleen paremmin ymmärrettävää lyhenteiden sijaan olisi suotavaa käyttää koko termiä. Esimerkkeinä muun muassa TEAviisari ja OKM.

Kuntastrategiaan 2020–2025 on kirjattu haluttavuutta, kiinnostavuutta ja tyytyväisyyttä sekä viihtyvyyttä lisääviä ja edistettäviä tekijöitä. Nämä ovat tärkeitä tavoitteita profiloitumisessa ja elinvoimaisuuden esille nostamisessa. Oman kotikunnan arvostus ja myönteisten asioiden esillä pitäminen tapahtumissa ja viestinnässä on tärkeää. Tässä työssä ovat merkittävässä roolissa olleet edelleen kaikki kunnan alueella toteutuneet tapahtumat ja niistä eri kanavissa viestiminen, niin keskuksessa kuin kylissä.

Kuntastrategian tulee ohjata kunnan taloussuunnittelua ja kuntastrategia on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Strategian toteuttamisessa tulee kuitenkin vahvemmin huomioida kunnan taloudelliset realiteetit ja kehitysnäkymät, joita on myös huomioitu strategiassa Toimintaympäristö muuttuu -osiossa. Tarkastus-lautakunnan on helpompi tehdä arviointia, kun panostetaan resurssit tuloksellisuuden kannalta keskeisiin tavoitteisiin ja toimintoihin, joita on mitattu ja tulokset on konkreettisesti kirjattu.

8. Loppukatsaus

Monet haasteelliset tehtävät ovat vaikuttaneet kaikkien toiminnallisten ja laadullisten toimenpiteiden toteutumiseen resurssien vähyyden vuoksi. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kuntaa on johdettu ja hoidettu

valtuuston hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti ja tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Tarkastuslautakunta kiittää omalta osaltaan kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä.

Joutsassa 28.5.2024

Eero Peltoniemi

Juha Järvinen

Marja Kallioinen

Anna-Maija Nieminen

Liisa Temisevä

Timo Hännikäinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.